Županijsko izvješće: Međimurska županija

Godina provedbe: 2022

Broj održanih sastanaka: 1
Broj usvojenih programa: 2

Provedeni programi
"Trening životnih vještina", obilježavanje Svjetskog dana nepušenja, obilježavanje Međunarodnog dana borbe protiv zlouporabe droga i nezakonitog prometa drogama u rosmkom naselju Piškorovec, obilježavanje Mjeseca borbe protiv ovisnosti, u svim osnovnim i srednjim školama

Provedene ostale aktivnosti

Usvojeni dokumenti

Problemi u radu
Pandemija COVID-19 svakako je otežala provedbu projekata i programa, kao i kontinuitet projekata koji se godinama provode na području Županije

Oblici suradnje i slično
Ozračje pandemije još je više naglasilo važnost kvalitetne međusektorske suradnje svih segmenata društva od zdravstva i socijalne skrbi do odgoja i obrazovanja, posebno onima koji rade s osobama s poremećajem mentalnog zdravlja, ovisnicima i njihovim obiteljima.

Ciljevi županijske politike prema Akcijskom planu

Utrošena financijska sredstva za područje suzbijanja ovisnosti (zlouporabe droga)
Iz proračuna županije: 80.818,76
Iz proračuna gradova: 0
Sveukupno: 80.818,76

Popis ustanova i organizacija koje djeluju u području suzbijanja zlouporabe droga na području županije
Socijalne ustanove: Centar za socijalnu skrb Čakovec, PU Međimurska, osnovne i srednje škole, Knjižnica Nikola Zrinski Čakovec, socijalna zadruga Humana Nova
Zdravstvene ustanove: Zavod za javno zdravstvo MŽ, Županijska bolnica Čakovec, Dom zdravlja Čakovec
Nevladine organizacije: Savez klubova liječenih alkoholičara, Udruga slijepih MŽ, Udruga umirovljenika MŽ, Liga protiv raka Čakovec, Udruga "Status M",

Podatci o broju liječenih ovisnika od strane službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti (SZPO)
Sveukupan broj ovisnika o drogama: 110
Broj opijatskih ovisnika u prethodnoj godini: 76
Broj novopridošlih opijatskih ovisnika u prethodnoj godini: 7
Broj konzumenata ostalih droga (ekstazi, marihuana, kokain, speed i druge) u prethodnoj godini: 34
Broj novopridošlih konzumenata ostalih droga (ekstazi, marihuana, kokain, speed i druge) u prethodnoj godini: 12

Stopa liječenih ovisnika na području županije: 164/45

Izvješće o suradnji Službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti s nadležnim ustanovama (CZSS, DO, županijski uredi, NVO i druge relevantne ustanove) na području županije

Obzirom da je Zavod za javno zdravstvo MŽ, ustanova sa središnjom koordinativnom ulogom pri poduzimanju mjera preventivnog karaktera, Djelatnost za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti okuplja i usklađuje rad institucija i organizacija koje se uključuju u aktivnosti sprečavanja razvoja rizičnih ponašanja. U tome se postiže međusektorska suradnja na visokoj razini. Radi bolje koordinacije i usuglašenog postupanja prema krajnjim korisnicima, Djelatnost potiče i organizira sastanke stručnjaka koji neposredno surađuju u tretmanu, a u 2022. godini poslano je 140 izvještaja nadležnim ustanovama.

Uz provođenje mjera primarne prevencije usmjerenih prvenstveno djeci i mladima, ali i cjelokupnoj populaciji, intervencijama u Centru za liječenje ovisnosti, Savjetovalištu za mlade s rizičnim ponašanjem i Savjetovalištu za alkoholizam pružale su se usluge tretmana i rehabilitacije, te je provođena prevencija na sekundarnoj i tercijarnoj razini. Bolja informiranost o štetnim učincima sredstava ovisnosti kroz rad na boljoj zdravstvenoj pismenosti stanovništva, samo je jedan od načina suzbijanja ovisničkih ponašanja. Ističemo važnost uključivanja našeg stanovništva, a posebno djece i mladih u zdrave stilove života, kao i podizanje razine svjesnosti o važnoj ulozi mentalnog zdravlja, jer se time umanjuje interes za konzumiranjem sredstava ovisnosti.

I tijekom pandemijskog razdoblja služba dostupna na primarnoj razini i oslobođena administrativnih komplikacija (uputnice, dugo čekanje na prijem) omogućila je pružanje psihosocijalne podrške ovisnicima kao dijelu ranjivih skupina našeg stanovništva. Osigurano je i pružanje psihosocijalne podrške putem telefonskog i online savjetovanja, posebno značajno za osobe u samačkim domaćinstvima, oboljele i osobe u samoizolaciji.

Unutar Zavoda za javno zdravstvo, Djelatnost za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti blisko surađuje s Djelatnosti školske medicine, koja je također, u radu s djecom i mladima, preventivno orijentirana, te s Djelatnošću javnog zdravstva u brojnim akcijama od javnozdravstvenog značaja. U okvirima zdravstvenog sektora neprekidna je suradnja s odjelom psihijatrije ŽB Čakovec, poglavito po pitanju ovisnosti, ali i ostalih problema mentalnog zdravlja, te odjela pedijatrije – nadopunjujuće intervencije kod djece svih dobi i mladih. Aktualna je i suradnja s liječnicima obiteljske medicine te patronažnim sestrama.

Obzirom da se preventivne aktivnosti većim dijelom usmjeravaju na djecu i mlade, suradnja s odgojno-obrazovnim institucijama je neprekidna. Redovita je i učestala u području tercijarne prevencije (detektirane teškoće prilagodbe), kao i u provedbi aktivnosti iz domene primarne i sekundarne prevencije kroz organiziranje aktivnosti poput radionica, skrininga i slično). Svakako treba istaknuti usku suradnju sa Školskim preventivnim programima, obzirom na zajedničke ciljeve, a dobra suradnja uspostavljena je i s predškolskim ustanovama.

Po svojim ovlastima, Djelatnost za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti surađuje s represivnim aparatom - pravosudnim organima i policijom. U preventivnom dijelu, policija djeluje prema vanjskim rizičnim faktorima, čime se s Djelatnošću nadopunjuje.

Povezivanje sa socijalnom službom proizlazi iz zakonske regulative a i iz zajedničkih interesa postupanja prema korisnicima. Suradnja s Obiteljskim centrom permanentno se održava kroz aktivnosti u sklopu tercijarne prevencije, a i primarne.Nevladine udruge građana, s kojima Zavod za javno zdravstvo MŽ surađuje (Status M, Udruga slijepih Međimurske županije, Savez KLA Međimurja, HSKLA i druge) oformljene su s ciljevima dobrobiti ranjivih skupina i pokrivaju širok raspon intervencija, te s njima Zavod sudjeluje u organiziranju aktivnosti za ostvarivanje prava djece, u prilikama promoviranja zdravih stilova života, i slično. Osobito ističemo suradnju s Organizacijom mladih Status M , kojoj je cilj stvoriti društvo ojačano vrijednošću mladih kroz pozitivan pristup razvoju mladih, i u sklopu koje u Čakovcu u Graditeljskoj školi djeluje Budi muško klub.

Ističemo i suradnju s knjižnicama, kao mjestima promicanja zdravih životnih navika. Zavod za zapošljavanje je institucija s kojom Djelatnost za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti surađuje u pogledu Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama koji su završili neki od programa odvikavanja od ovisnosti i rehabilitacije u terapijskoj zajednici ili zatvorskom sustavu - projekta kreiranog u Uredu za suzbijanje zlouporabe droga.

Tijela lokalne uprave i samouprave potiču se na interaktivno angažiranje u preventivnim programima radi potpore, osobito putem savjetodavnih tijela kao što su Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, Savjet mladih, i sl. Posebno dobra suradnja ostvaruje se i s medijima.

Trend zlouporabe droga i vrste droga i ovisnosti koje su se tijekom prethodne godine pojavljivale na razini županije, ocjena trenda zlouporabe droga u odnosu na prethodnu izvještajnu godinu

U 2022. godini u Djelatnost su se javljali ovisnici o heroinu, marihuani i drugim sredstvima, a kod mnogih je zabilježeno i istovremeno uzimanje više vrsta droga, često uz alkohol.

Zabilježen je minimalno smanjen obuhvat ovisnika u odnosu na prošlu godinu (110, u odnosu na 115 u 2021. godini). Većinu ovisnika čine, kao i prošlih godina, ovisnici o opijatima, a u broju novopridošlih ovisnika, prednjače ovisnici o marihuani. Broj ovisnika o opijatima stabilan je već nekoliko godina, a u sustav ulazi značajno više novih neopijatskih ovisnika.

I dalje se uočava značajan problem korištenja „novih droga“, posebno među romskom populacijom, te kombiniranje sredstava ovisnosti s alkoholom. Zamjećuje se i učestalije korištenje marihuane među mladima, posebno među srednjoškolskom populacijom.

Kroz Savjetovalište za alkoholom uzrokovane probleme i alkoholizam u tretman su uključivane osobe zbog problema vezanih uz konzumaciju alkohola i alkoholizam, a zabilježeno je i javljanje osoba zbog ovisnosti o internetu te kockanju.

Centar za prevenciju ovisnosti, odnosno ambulanta za ovisnike nastavila je s redovnim radom i nakon proglašenja pandemije, te je našim korisnicima i prošle godine bio omogućen pojednostavljen dolazak na kontrolu, bez prolaženja kroz komplicirane modele trijaže.

Broj i vrsta preventivnih i drugih programa koje je Služba provodila na razini županije i drugi relevantni podaci o stanju i kretanju zlouporabe droga na području županije

Već sedmu godinu zaredom u našoj se županiji provodi program primarne prevencije rizičnih ponašanja i ovisnosti u školske djece i mladih „Trening životnih vještina“za sve učenike 4., 5., 6. i 7. razreda svih osnovnih škola u našoj županiji. Nositelj programa je Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije u suradnji s Povjerenstvom za suzbijanje zlouporabe droga MŽ te školskim preventivnim programima, a program je najvećim dijelom financiran od strane Ministarstva zdravstva te dijelom iz sredstava Međimurske županije. 2022. je godine tim programom obuhvaćeno oko 4500 učenika te oko 280 učitelja i stručnih suradnika u svim osnovnim školama.

Tijekom 2022. provodili smo i nekoliko samostalno kreiranih programa te promotivnih aktivnosti:

1. „Pričaonica“ – program primarne prevencije usmjeren zaštiti mentalnog zdravlja djece predškolske dobi u sklopu kojeg je provedeno istraživanje o razini psihološke otpornosti kod djece; program se provodi u suradnji s vrtićima gradova Međimurske županije
2. „Procvjetajmo“- radionice za učenike osnovnih škola. Cilj: usvajanje zdravih životnih stilova. Projekt koji se provodio u suradnji s Knjižnicom Nikola Zrinski Čakovec
3. "Mentalno zdravlje na radnom mjestu" - radionice za djelatnike osnovnih škola i za zdravstveno osoblje vezane za efikasno suočavanje s profesionalnim stresom, stjecanje komunikacijskih vještina i sl.
4. Primjena kompjuterskog programa Play Attention u radu s osobama, dominantno djecom, s problemima pažnje, ADHD sindromom i hiperkinetskim poremećajem. Radi se o računalnom sustavu za uvježbavanje usmjeravanja i održavanja pažnje spajanjem skeniranih moždanih impulsa, kognitivnih vježbi u obliku računalne igre i modificiranja ponašanja.

Suradnja s nevladinim udrugama :

5. Suradnja sa Savezom klubova liječenih alkoholičara Međimurja:

- distribucija i javno predstavljanje letaka s ažuriranim informacijama o djelovanju 5 klubova liječenih alkoholičara u našoj županiji (podaci o stručnim djelatnicima, vremenu i mjestu održavanja sastanaka i telefonskim i drugim kontaktima)
- stručna podrška u održavanju redovitih sastanaka KLA
- organizacija supervizijskih sastanaka i stručna podrška stručnim djelatnicima u klubovima liječenih alkoholičara u našoj županiji, s posebnim naglaskom na metode rada i pružanje podrške online i telefonom, te u usvajanju individualnih metoda i postupaka u radu s apstinentima i članovima njihovih obitelji.

7. Suradnja s Udrugom slijepih MŽ- organizacija radionica i predavanja u svrhu provedbe psihoedukacije članova:

Tijekom protekle godine Udruzi je pružana podrška u organizaciji i provedbi radionica s različitim temama, a članovima je kontinuirano pružana i podrška u svrhu zaštite i poboljšanja mentalnog zdravlja pojedinaca.
8. Suradnja s Udrugom umirovljenika Međimurske županije (predavanje, radionice - vezano uz teme očuvanja mentalnog zdravlja)
9. Suradnja s udrugom „Status M“- programi prevencije nasilja, usmjereni posebno prema mladićima - stručna podrška radu Budi muško kluba Graditeljske škole Čakovec.

Aktivnosti koje naglašavaju važnost multisektorske suradnje:
U okviru projekta financiranog od strane Ministarstva zdravstva „I zutra z vupežom- projekt usmjeren unapređenju mentalnog zdravlja, prevenciji i liječenju ovisnosti“ provodile su se preventivne i promotivne aktivnosti.
Provodile su se radionice za učenike 4., 5., 6. i 7. razreda osnovnih škola u okviru programa primarne prevencije „Trening životnih vještina“. Jednodnevna edukacija provoditelja programa - učitelja i stručnih suradnika provedena je sukladno aktualnim protuepidemijskim mjerama zbog suzbijanja pandemije COVID-19, putem stručnog skupa realiziranog po hibridnom modelu. Svim sudionicima omogućeno je slušanje online predavanja koje je održala Ivona Orlović, dr. med. specijalistica psihijatrije iz Djelatnosti za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti Zavoda za javno zdravstvo Međimurske županije na temu „Prva pomoć djeci i mladima s problemima mentalnog zdravlja“. Za koordinatore je organizirana radionica uživo na temu „Socijalne vještine tijekom i nakon pandemije“ koju je vodila županijska koordinatorica Treninga životnih vještina Andreja Zadravec Baranašić u suradnji s Bertom Bacinger Klobučarić, prof. psihologije i Dianom Uvodić-Đurić, dr. med. iz ZZJZ MŽ.
U školskoj godini 2022./23. provođenje programa nastavljeno je stručnim skupom za edukaciju provoditelja programa koji je održan 28.9.2022. godine u sportskoj dvorani Osnovne škole Belica.
Gosti predavači na stručnom skupu bili su Hrvoje Handl, dr. med., specijalist psihijatar, subspecijalist psihoterapije, voditelj dnevne bolnice za poremećaje prehrane, Psihijatrijska bolnica „Sveti Ivan“ Jankomir s temom „P, P, P, P“ i univ. spec. educ. psych. Tatjana Žižek, psihologinja iz Centra za odgoj i obrazovanje Čakovec koja je održala predavanje na temu „Mozak i emocije“.
Vrši se kontinuirana supervizija provođenja programa te provedba cjelogodišnje evaluacije.
Tradicionalnom multisektorskom suradnjom Zavoda za javno zdravstvo Međimurske županije s Povjerenstvom za suzbijanje zlouporabe droga Međimurske županije, Školskim preventivnim programima i Ligom protiv raka Čakovec 31.5.2022. obilježen je Svjetski dan nepušenja pod motom: „Duhan – prijetnja našem okolišu“. Svjetski dan nepušenja i ove godine u našoj županiji obilježavao se kao završnica programa primarne prevencije „Trening životnih vještina“. Za učenike sudionike programa i njihove voditelje, bilo je organizirano razgledavanje izložbe najuspješnijih učeničkih radova u izložbenom prostoru Knjižnice „Nikola Zrinski“ Čakovec te još 9 različitih radionica na temu štetnog djelovanja pušenja i važnosti usvajanja zdravih životnih navika za naše tjelesno i mentalno zdravlje: „pijane naočale“, „zdravi kutak“, „mentalno vježbanje“, tjelovježba, druženje s laringektomiranima, vježbe opuštanja, razgledavanje modela pluća pušača, mjerenje ugljičnog monoksida u izdahnutom zraku i spirometrija. U Perivoju Zrinskih obavljeno je zajedničko fotografiranje svih sudionika u obliku cvijeta u čijoj sredini se nalazio logotip ovogodišnje manifestacije (Pozoj i katruža brane Međimurje od duhanskog dima).
U suradnji s Povjerenstvom za suzbijanje zlouporabe droga Međimurske županije, Policijskom upravom međimurskom i Općinom Mala Subotica 24.6.2022. obilježen je Međunarodni dan borbe protiv zlouporabe droga i nezakonitog prometa drogama - 26.6. - susretom sa stanovnicima romskog naselja Piškorovec.
Obilježavanje ovog važnog dana upriličeno je približavanjem struke javnosti: susretom i razgovorima sa stanovnicima romskog naselja, pri čemu su podijeljeni edukativni i promotivni materijali, te je svim zainteresiranim građanima i onima koji su sami ili preko svojih bližnjih izloženi problemu ovisnosti bio omogućen izravan kontakt sa stručnjacima koji se bave prevencijom i tretmanom problema ovisnosti u Djelatnosti za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti Zavoda za javno zdravstvo Međimurske županije.
U okviru Sajma sigurnosti i prevencije 23.9.2022. održane su radionice na temu „Mladi i rizična ponašanja“.

10.10.2022. održano je obilježavanje Svjetskog dana mentalnog zdravlja u romskom naselju Kuršanec predstavljanjem preventivnih aktivnosti na suzbijanju ovisnosti koje se provode u radu s romskom populacijom kroz Pilot projekt prevencije ovisnosti među djecom i mladim Romima u MŽ, koji se provodi u suradnji s Hrvatskim

zavodom za javno zdravstvo. Tom prilikom je u krugu romskog naselja zasađeno drveće kako bi naglasili pozitivan utjecaj prirodnog okoliša na mentalno zdravlje.
U okviru ovog projekta tijekom listopada održana su predavanja i radionice u Osnovnoj školi Macinec koju s visokom zastupljenošću pohađaju učenici romske nacionalne manjine na temu štetnog djelovanja sredstava ovisnosti i učenja tehnika razvijanja samopouzdanja i odupiranja vršnjačkom pritisku. Predavanja i radionice održane su i za roditelje učenika 7. i 8. razreda.
U okviru obilježavanja Mjeseca borbe protiv ovisnosti održana su predavanja za učenike 1. razreda srednje škole na temu štetnog djelovanja sredstava ovisnosti, a 6.12.2022. održano je predavanje i u Učeničkom domu GŠČ na temu „Štetni učinci energetskih napitaka“.
6.12.2022. održano je predavanje i radionica na kojoj je sudjelovalo osamdesetak učenika 4. razreda osnovne škole Prelog, a u okviru aktivnosti „Emocionalno opismenjavanje školske djece i mladih“. Tim povodom su učenicima podijeljene brošure „Svijet oko nas“.
I ove su se godine tijekom Mjeseca borbe protiv ovisnosti u organizaciji školskih preventivnih programa u svim osnovnim i srednjim školama naše županije odvijale brojne aktivnosti. Dio aktivnosti tradicionalno je bio usmjeren ka edukaciji o štetnosti svih sredstava ovisnosti i ovisničkih ponašanja, a sukladno aktualnim trendovima među mladima, progovorili smo i o rastućem problemu učestalog konzumiranja energetskih napitaka kod djece i mladih. Uz to, nastojali smo potaknuti učenike na odabir pravih vrijednosti, te su naši osmaši i učenici prvih razreda srednje škole izrađivali plakate ili snimali kratki video (filmić) u trajanju oko 2 min na temu „Oboji svijet svojom dobrotom“. Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije u suradnji s Povjerenstvom za suzbijanje zlouporabe droga Međimurske županije i Školskim preventivnim programima osnovnih i srednjih škola organizirao je središnje obilježavanje Mjeseca borbe protiv ovisnosti za predstavnike osnovnih i srednjih škola 15.12.2022. od 12-14 sati u Osnovnoj školi Vladimira Nazora Pribislavec. Maštoviti učenički radovi bili su izloženi/prikazani tijekom susreta, a mag. nutricionizma iz Zavoda za javno zdravstvo MŽ održala je zanimljivo predavanje pod nazivom „Energetska pića – sastav, učinak i štetnost po zdravlje“. Ovogodišnje obilježavanje održano je u suradnji sa socijalnom zadrugom Humana Nova koja je izradila platnene vrećice koje su se kao predbožićni poklon od strane Međimurske županije podijelile svim sudionicima.
8.12.2022. održana je radionica za predstavnike studentskog zbora na temu: „Uloga Djelatnosti za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti u zaštiti mentalnog zdravlja studenata“. Na radionici su podijeljeni promotivni materijali koje će predstavnici studenata distribuirati svojim kolegama.
Nastavljen je rad Mobilnog savjetovališta za pripadnike romske nacionalne manjine s ciljem promicanja ideje o dostupnosti mentalnog zdravlja za sve i jednakopravnosti u prevenciji, ranom prepoznavanju i liječenju mentalnih poremećaja. Mobilno savjetovalište organizirano je svaka dva tjedna u dva najveća romska naselja: Kuršanec i Parag. Od rujna 2022. godine rad savjetovališta nastavljen je u okviru „Pilot projekta prevencije ovisnosti među školskom djecom i mladim Romima“.
Ozračje pandemije još je više naglasilo važnost dobre suradnje s liječnicima drugih zdravstvenih ustanova naše županije, ravnateljima i stručnim suradnicima osnovnih i srednjih škola naše županije, djelatnicima Centra za socijalnu skrb Čakovec, djelatnicima policije i pravosuđa, lokalnim medijima, terapijskim zajednicama, drugim službama za mentalno zdravlje, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti na području Hrvatske, te mnogim drugim institucijama i udrugama koje rade s osobama s poremećajem mentalnog zdravlja, ovisnicima i njihovim obiteljima.

Sveukupno utrošena sredstva za provedbu istraživanja iz proračuna županije: 80.818,76kn
Broj kaznenih djela vezanih uz zlouporabu droga na području županije: 62
Broj prekršajnih prijava vezanih uz zlouporabu droga na području županije: 184
Broj zapljena: 223

Vrste zaplijenjenih droga
Heroin - 0
Kokain - 58,75g
Marihuana - 1830,01g
Cannabis biljka - 37 kom
Cannabis smola - 41,09g

Cannabis sjeme - 0
Amfetamin - 505,74g
MDMA i XTC - 30,99g
Lijekovi (apaur, suboxon, normabel, xanax i dr.) - 54kom
LSD - 2 doze
JWH-18 - 180,28g
Psylocibin (halucinogene gljive) - 192,66g
Kratom - 486,9g